

Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen

Møteinnkalling

Utvalg: Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
Møtested: Møterom Aursunden, Veksthuset, Røros
Dato: 23.05.2022
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Forvalter vil i tillegg til sakslisten orientere om arbeidet med besøksstrategien og framdrift for årets tiltak. Et første utkast til besøksstrategi sendes ut sammen med møteinnkallingen, og det legges opp til diskusjon av dokumentet og videre framdrift for besøksstrategiarbeidet.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 9/2022	Godkjenning av protokoll, møteinnkalling og saksliste		
ST 10/2022	Valg av protokollunderskriver i tillegg til leder		
ST 11/2022	Referat sak		
RS 4/2022	SV: Spørsmål vedrørende vedtak i klagesak om organisert sykling 2021/12029		2021/6763
DS 8/2022	Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - gitt tillatelse til bruk av snøscooter til hytte ved Rien - Bernt Erik Sæther		2022/2991
ST 12/2022	Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - klage på vedtak om oppsetting av solcellepanel på Nedre Hyllingsvollen - Gunnar Borgos		2021/11277
ST 13/2022	Eventuelt		

ST 9/2022 Godkjenning av protokoll, møteinnkalling og saksliste
ST 10/2022 Valg av protokollunderskriver i tillegg til leder
ST 11/2022 Referat sak
RS 4/2022 SV: Spørsmål vedrørende vedtak i klagesak om organisert sykling
2021/12029

Bernt-Erik Sæther
Nordbakken 8
7097 SAUPSTAD

Saksbehandler Marit Sophie Berger

Vår ref. 2022/2991-0 432.3

Deres ref.

Dato 18.03.2022

Skardsfjella og Hyllingsdalen Landskapsvernområde - gitt tillatelse til bruk av snøscooter til hytte ved Rien - Bernt-Erik Sæther

Vi viser til søknad fra dere mottatt 14.03.2022. Saken er behandlet delegert av verneområdeforvalter. Det er fattet følgende vedtak:

Vedtak

[Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen](#) gir Bernt-Erik Sæther tillatelse til bruk av snøscooter fra Nysetervollen ved fv 705 til hytte gnr./bnr. 96/21 ved Rien i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde i Røros kommune, på disse vilkår:

1. Tillatelsen gjelder for inntil 5 turer pr. sesong i vintersesongene 2022, 22/23, 23/24 og 24/25 for transport av materialer, utstyr, proviant m.m.
2. Det forutsettes at traseen beskrevet i saken benyttes ved transportene.
3. Hver enkelt tur skal føres i kjørebok før den starter. Kjøreboken skal returneres til verneområdestyret innen den 1. juni 2025. Elektronisk kjørebok, [Ferdast](#), kan også benyttes.
4. Det forutsettes frossen og snødekt mark. Siste kjøredag om våren er 1. mai.
5. Tillatelsen er personlig og kan ikke overdras til andre.
6. Kjøringen må skje med hensyn til naturmiljø, reindrift og friluftsliv.
7. Det må i tillegg søkes kommunen om tillatelse etter motorferdselloven.

Denne tillatelsen er gitt i medhold [forskrift om vern av Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde, § 3](#) punkt 5.3e, hvor det heter at «forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til transport av varer og utstyr til hytter, buer og setrer og lignende. Transport skal fortrinnsvis foregå på eksisterende veger og kjørespor eller med luftfartøy eller beltekjøretøy på vinterføre».

Tillatelsen og kjørebok skal medbringes under transporten for fremvisning til oppsyn eller politi når dette kreves.

Transport av store mengder ved eller materialer kan gjøres ved å kjøre flere turer i løpet av en dag. En slik kjøredag for ved eller materialer regnes da som en kjøretur. Det må komme fram av kjøreboken at dette er en slik kjøredag.

Ved brudd på bestemmelsene i verneforskriften eller vilkår i tillatelsen, vil tillatelsen kunne trekkes tilbake, og forholdet kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader.

Andre forhold

For ordens skyld vil verneområdestyret gjøre oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til forskrift om vern av Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde og ikke for motorferdselsloven og forskrift gitt i medhold denne. Grunneiers tillatelse må også innhentes der det er nødvendig. Kjørebok blir sendt ut som vedlegg i eget brev. Ta kontakt med verneområdeforvalter ved spørsmål om elektronisk kjørebok, Ferdast.

Klageadgang

Dette vedtaket kan i medhold forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen, Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet. Klagen må begrunnes.

Søknaden

Det vises til søknad av 14.03.2023 om bruk av snøscooter på strekningen fra Nysetervollen ved fv705 til hytta gnr/bnr. 96/21 ved Rien i Røros kommune i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde. Det søkes om 10 turer for nyttekjøring, dvs.transport av varer og utstyr til hytta og utstyr i forbindelse med forskningsprosjekt. Det søkes om 4-årig dispensasjon, med bakgrunn i at dette er et årvisst behov. Strekningen inn til hytta er på ca 1 km, hvorav. Det skal følges fast kjøretrase som brukes av flere hytteeiere. Terrenget er noe ulendt og traseen i søknaden er trekt innenfor Litlrien naturreservat, mens andre søknader i samme område har oppgitt at traseen går like utenfor naturreservatet. Etter avtale med søker over telefon velges samme rute som Per Snustad bruker. Det er også avklart med søker at 5 turer vil være tilstrekkelig pr sesong, og at det ved kjøring flere turer samme dag kan registreres som en kjøredag i kjøreboka.

Kartutsnittet viser kjøretrase (blå stiplede strek).

Vurderinger

Vurderinger av saksbehandlingen

Fra og med den 21.03.2013 er forvaltningsmyndigheten for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde med tilliggende naturreservater delegert til verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen.

I [vedtektene for verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen](#) åpnes det for at kurante ferdselsaker kan delegeres til nasjonalparkforvalteren. Slik delegasjon ble gitt av verneområdestyret i sak 5/2016. Denne saken behandles delegert av nasjonalparkforvalteren.

Vurderinger etter verneforskrift og forvaltningsplan

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i landskapsvernområdet, men det kan etter verneforskriften gis tillatelse til visse former for nyttekjøring. Det er et mål om å holde motorisert ferdsel i landskapsvernområdet med naturreservater på et minimum av hensyn til naturmiljø og friluftsliv.

Motorferdsel

[Forvaltningsplanen for Skardsfjella og Hyllingsdalen](#) gir utfyllende retningslinjer for transport med snøscooter inn til private hytter og fritidsboliger jf. kapittel 4.7.2:

- Inntil fireårige tillatelser
- Kun nyttetransport, ikke persontransport
- Det gis inntil 5 turer per hytte per sesong, når avstand til brøytet veg er minst 2,5 km
- Siste kjøredag om våren er 1.mai

Kravet om 2,5 km avstand er nå falt bort jf. endring i motorferdselloven i 2021, og verneområdestyret har valgt å se bort fra 2,5 km-regelen også i verneområdene.

Reindrift

Området brukes til reindrift. Området er helårsbeite for rein. Hoveddelen av reinen drives til Femundsmarka på vinteren, slik at transport med snøscooter på vinterstid er i liten konflikt med reindriften.

Friluftsliv

Transport med snøscooter bør i størst mulig grad skje utenom typiske utfartsperioder av hensyn til friluftslivet.

Vurderinger knyttet til besøksstrategi?

Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget

Motorferdsel kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, samt medføre skade på vegetasjonen. Det er registrert flere rødlistede fuglearter nær kjøretraseen.

Motorferdsel og støyen dette medfører kan også være forstyrrende for friluftslivet. Eiere av hytter og setre har imidlertid et legitimt transportbehov, som må løses på mest

hensiktsmessig måte i landskapsvernområdet. Gjennom verneprosessen og forvaltningsplanarbeidet har en kommet til at den mest skånsomme måten å utføre transport på, normalt er med snøscooter på snødekt og frossen mark.

§ 9. Føre-var prinsippet

Da kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til å kunne behandle søknaden, kommer ikke føre-var prinsippet til anvendelse.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning

For å redusere den samlede belastning av motorferdselen i landskapsvernområdet er transport generelt styrt til bruk av snøscooter i et begrenset omfang langs faste traseer til nytte-transport, mens barmarktransport, herunder transport i hekke/yngletid, normalt ikke tillates. Dette mener vi begrenser økosystempåvirkningen til et akseptabelt nivå. Begrensningen i antall turer (maks 5 turer per boenhet) gjør at den samlede belastningen av motorferdsel også vurderes som akseptabel, og ikke i strid med forvaltningsmål i naturmangfoldloven, §§ 4-5.

§ 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Dersom det skulle oppstå vesentlig uforutsette konsekvenser for naturmangfoldet som følge av motorferdselen, vil det kunne være aktuelt å kreve gjenoppretting jf. [§ 70](#), naturmangfoldloven.

§ 12. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

I Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde er det mye myr og kjøresvak mark. Frossen og snødekt mark er derfor en forutsetning for motorferdsel. Siste kjøredag på våren er 1. mai. Motorferdselen skal også fortrinnsvis foregå på eksisterende veger og kjørespor. Området har verdifulle forekomster av både fugler og dyr, som er særlig sårbare i hekke/yngletida. Transport med snøscooter om vinteren ut april vurderes ikke som forstyrrende for de aktuelle artene.

Bruk av snøscooter om vinteren på snødekt og frossen mark anses på denne bakgrunn å være en relativt skånsom transportmåte i landskapsvernområdet.

Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

AURSUND FJELLSTYRE	c/o Francis Konow Aursundveien 1936	7372	GLÅMOS
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Trøndelag politidistrikt Røros kommune	Postboks 2475 Torgarden Bergmannsgt. 23	7005 7374	TRONDHEIM RØROS

Arkivsaksnr: 2021/11277

Saksbehandler: Marit Sophie Berger

Dato: 10.05.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	12/2022	23.05.2022

Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - klage på vedtak om oppsetting av solcellepanel på Nedre Hyllingsvollen - Gunnar Borgos

Vedlegg

- 1 Klage på vedtak om solcellepanel Nedre Hyllingsvollen
- 2 Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - vedtak - tillatelse oppsetting av solcellepanel Nedre Hyllingsvollen - Gunnar Borgos

Forvalters innstilling

Klagen fra Gunnar Borgos tas ikke til følge. Saken oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling.

,

Saksopplysninger

Vi viser til klage fra Gunnar Borgos datert 29.03.2022. Klagen gjelder vilkår i pkt. 1 og 2 om plassering og riving av solcelleanlegg på Nedre Hyllingsvollen fattet av Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen i møte 24.03.2022 i sak ST 5/2022.

Vedtaket er gjengitt under:

«Vedtak

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen gir Gunnar Borgos tillatelse til oppføring av solcellepaneler og vannslange med kran på Nedre Hyllingsvollen gnr.101

bnr.3 i Røros kommune i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde. Det settes følgende vilkår:

- 1. Solcellepanelet må plasseres på veggen av eksisterende bygningsmasse.*
- 2. Eksisterende anlegg må rives. Frist for dette settes til 01.09.2022. Rivningsavfall håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.*
- 3. Vannslangen legges så godt skjult som mulig i terrenget, og kran monteres på stolpe eller stativ i naturvennlige materialer.*
- 4. Etter gjennomføring av tiltakene skal ferdigstilling dokumenteres med bilder av solcellepanel og vannslange med kran.*
- 5. Det må fremmes egen søknad om eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med byggetiltaket.*

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Skardsfjella og Hyllingsdalen § 3 punkt 1.3.e.»

Klager ønsker ikke å flytte det oppførte solcelleanlegget fra frittstående plassering i utkanten av setervollen til husveggen på seterhuset. Han ønsker dermed heller ikke å rive det anlegget som er satt opp.

Klager påpeker lang saksbehandlingstid fra vernemyndighetens side, og i første omgang manglende svar på spørsmålet om tiltaket er søknadspiktig etter verneforskriften for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde.

Momenter som anføres i klagen angående vilkår pkt. 1 (plassering):

Klager begrunner plassering av solcellepanelene utenfor setervollen med at plassering på seterhusveggen vil være et betydelig brudd på tradisjonell byggeskikk. De mener at solcellepanel på en av veggene vil oppleves som et betydelig stilbrudd som frarøver både huset og hele seteranlegget sitt historiske preg. Plasseringen utenfor setervollen ga en langt dyrere løsning enn ved plassering på veggen, men de valgte dette på bakgrunn av hensynet til det estetiske på et verneverdig setertun. Det var videre vanskelig å finne en hensiktsmessig plassering på husveggen pga. av størrelsen på panelene og plass på veggen mot sør, samt at snøforholdene her er slik at panelene dekkes med snø om vinteren.

Momenter som anføres i klagen angående vilkår pkt. 2 (riving):

Det påpekes at oppsetting av stativet med solcelleanlegget har kostet en del både i arbeid og penger. Det samme gjelder legging av kabel og graving av kabelgrøft. De påpeker at stativet skal beises slik at det vil bli mindre synlig. De kan vanskelig se at de kunne gjort anlegget mer miljøvennlig enn det de har gjort. De føler det også som svært tyngende at anlegget skal fjernes og bygningsmateriell transporteres ut og leveres til godkjent mottak.

Momenter som anføres i klagen angående saksbehandlingen:

De påpeker at saksbehandlingen har tatt urimelig lang tid, og at det ikke er mottatt foreløpig svar, slik loven bestemmer. Saken lå hos saksbehandler fra oktober 2020 til endelig behandling i møte den 24.03.2022. De tolket manglende utbedt respons i en periode på ca. 1 år fra høsten 2020 til høsten 2021 slik at verneområdestyret ikke hadde noen innsigelse til oppsetting og plassering av solcellepanelet. Panelet ble derfor satt opp senhøsten 2021 og plassert der de mente det ut fra alle mulige hensyn burde plasseres.

Klager ber til slutt om at klagen tas til følge, slik at solcellepanelet kan bli stående der det allerede er plassert

Vurdering

Saksgang for klagebehandlingen:

Klagen ble mottatt godt innenfor fristen på tre uker etter at klager ble kjent med vedtaket. Klager er søker og dermed part i saken og har klagerett. Klagen skal derfor behandles. Miljødirektoratet er klageinstans, men klagen behandles først av det organ som fattet vedtaket, dvs. Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen.

Klager ble underrettet pr. e-post 01.04.2022 om at klagen var mottatt og at den ville bli behandlet av verneområdestyret i møte 23.05.2022.

Dersom verneområdestyret imøtekommer klagen helt eller delvis blir det fattet et nytt enkeltvedtak, og saken sendes ikke videre til Miljødirektoratet. Dersom søker ønsker å klage på det nye vedtaket startes en ny klagesak.

Vurdering av klage på pkt.1 (plassering):

1. Solcellepanelet må plasseres på vegg av eksisterende bygningsmasse.

Plassering av solcelleanlegget ble nøye vurdert ved første gangs behandling av søknaden. Saken ble oversendt Trøndelag fylkeskommune (TFK) for kulturminnefaglig uttalelse. Rådet fra kulturminnevernmyndigheten var at solcellepaneler i et seterlandskap bør plasseres flatt på vegg og ikke på tak. De mente også at frittstående anlegg ville virke skjemmende i setermiljøet. Verneområdestyret la avgjørende vekt på TFKs vurdering i saken, selv om forvalter innstilte på å godkjenne et frittstående stativ i skogen, dersom dette fikk en beskjedent utforming. Verneområdestyret la også vekt på mulig presedens i saken. Verneområdestyret ønsker ikke at ulike anlegg /installasjoner skal plasseres rundt setervollene av hensyn til kulturmiljøene som skal ivaretas. Det blir naturen/dyrelivet som må ta kostnaden av inngrepene. Derfor bør solcellepanel plasseres på vegg og tilpasses bygningen.

I klagen argumenteres det med at det ikke er mulig å finne en god plassering av solcellepanelene på husveggen av hensyn til både størrelse, funksjon og utseende. Forvalter er enig i at det er vanskelig å finne en god plassering for såpass store paneler på seterhuset. Dette ble diskutert på møtet og verneområdestyret ønsket allikevel å følge det kulturminnefaglige rådet. Anlegget må da tilpasses veggene på huset og trolig bli noe mindre enn det som er satt opp i skogen. En ser at det å ta ned anlegget og kanskje måtte erstatte det med en annen løsning vil være arbeidskrevende og gi ekstra kostnader, selv om eksisterende anlegg nok kan selges.

Her har klager handlet ut fra den overbevisning om at tiltaket ikke var søknadspliktig, med bakgrunn i manglende respons fra verneforvaltningen. Dette kan vurderes som formildende omstendigheter i forhold til om søker hadde handlet med overlegg. Verneforvalter kan allikevel ikke se at klager har kommet med nye opplysninger i saken som tilsier at verneområdestyret vil endre sitt syn i saken.

Vurdering av klage på pkt.2 (riving):

2. Eksisterende anlegg må rives. Frist for dette settes til 01.09.2022. Rivningsavfall håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.

Dette er en direkte følge av pkt. 1, slik at dersom pkt. 1 vedtas uendret, må også pkt. 2 vedtas. Klager ønsker å beholde solcellepanelet slik det er i dag. Det argumenteres med betydelig arbeid og kostnader med å få etablert anlegget, og at det vil være arbeidskrevende å demontere anlegget og frakte rivningsavfall til godkjent mottak. Det må påpekes her at det kun er avfall som må leveres til godkjent mottak. Selve solcelleanlegget og fortsatt brukbare materialer kan enten gjenbrukes av søker eller selges/gis bort. Avfallshåndteringen er spesielt viktig når det gjelder telegrafstolpene som trolig er kreosotimpregnert. Vernemyndigheten kan ikke godkjenne bruk av materialer som er impregnert på en ikke lenger godkjent måte.

Dersom vilkår pkt. 1 opprettholdes som før, må også pkt. 2 beholdes i vedtaket

Vurdering av klage vedrørende saksbehandlingen:

Det at saken ikke ble svart på etter første henvendelse høsten 2020 var beskrevet ved første gangs behandling av søknaden. Dette var svært uheldig og beklages på det sterkeste. Saken ble etter første gangs henvendelse ikke journalført som en søknad, og var kun i en e-post-utveksling med daværende forvalter, som sluttet i jobben 1.august 2021. Etterfølgende forvalter har ingen tilgang til e-post-utvekslinger hos andre tilsatte/tidligere tilsatte hos statsforvalteren, og kjenner derfor ikke til om det ble gitt noe svar på e-posten eller på telefon.

Etter å ha blitt gjort oppmerksom på solcelleanlegget i e-post fra søker 22.10.2021, ble det bedt om nærmere redegjørelse for solcelleanlegget og en søknad. Dette kom 26.10.2022. Nåværende forvalter fikk tilgang til tidligere forvalters filer høsten 2021 og fant da e-posten fra søker datert 11.10.2020 som en lagret fil.

Det er helt klart at det ikke har vært i søkers hensikt å holde etablering av solcelleanlegget skjult for forvaltningen.

Ut fra disse omstendigheter ble det ikke vurdert som aktuelt å anmelde saken som et brudd på verneforskriften, men det ble bedt om en søknad for å kunne behandle saken i ettertid. Søknad ble mottatt 27.10.2021 med tilleggsopplysninger 07.12.2021. Saken ble tatt opp til behandling på Verneområdestyrets møte 24.03.2022, og det er dette vedtaket som nå påklages.

Saksbehandlingen, etter at nåværende forvalter har vært kjent med saken, har tatt noe tid, men det skyldes prosessen rundt å få opplyst saken, sende den på høring og så ta den opp til behandling på første mulige møte.

Konklusjon

Med bakgrunn i at det ikke har kommet til nye vesentlige opplysninger i saken enn det verneområdestyret var kjent med ved behandlingen 24.03.2022, opprettholdes vedtaket uten å ta klagen til følge.

Randi og Gunnar Borgos
Tamnesveien 2016,
7370 BREKKEBYGD

Brekken, den 29.03.2022

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden,
7485 Trondheim

Deres refr: 2021/11277-0 432.2

KLAGE PÅ VEDTAK FATTET PÅ MØTE I VERNEOMRÅDESTYRET FOR SKARDSFJELLA OG HYLLINGSDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE DEN 24.03.2022

Det vises til skriv fra statsforvalteren v/ områdestyret av 25.03.2022 og til vedtak fattet i møte i verneområdestyret den 24.03.2022 angående oppsetting av solcellepanel på Hyllingsvollen nedre.

Klagen gjelder kun den delen av vedtaket som omhandler plasseringen av solcellepanelet, foruten tidsaspektet for behandlingen av saken. Det vil bli redegjort for mangelfull respons og svært lang saksbehandlingstid og den betydningen dette har fått for status for saken slik den står pr. dags dato.

Saken vil bli presentert kronologisk slik den har artet seg gjennom mail-korrespondanse og telefonsamtaler. Det forutsettes at områdestyret v/ nasjonalparkforvalter har arkivert kopier av aktuell korrespondanse, slik at det er unødvendig å legge disse ved klagen. Plasseringen av vedlegg i klageteksten er likevel markert. Det kan ha en funksjon dersom vår klage ikke blir tatt til følge, og den etter forvaltningsloven sendes statsforvalteren til videre klagebehandling. Det forutsettes at aktuelle vedlegg da blir lagt ved klagen.

Tidslinje

Telefonsamtale med nasjonalparkforvalter Eli Cora Myrseth tidlig høsten 2020, hvor planene om et solcelleanlegg ble presentert.

E-mail sendt forvalter Eli Cora Myrseth av 11.10.2020 (vedlegg 1). Her er planlagt solcelleanlegg omtalt i avsnittet «*Ad innlegging av elektrisitet fra solceller*» Våre planer for et solcelleanlegg var begrunnet i tre forhold:

- Primært skal elektrisiteten fra solcellepanelene brukes til belysning som alternativ til talglys og parafinlamper, men også til radio og til lading av telefoner etc. Størrelsen på anlegget er tilpasset overføring via jordkabel, ca 70 meter fra panel til innendørs regulator, og den må gi nok strøm til en konverter som transformerer spenningen fra 12V til 240 V. Dette kan være aktuelt ved bruk av utstyr i samband med skjøtsel av setervollen.

- Våre barnebarn blir etter hvert nye brukere av seteranlegget. Disse utgjør en ny generasjon uten erfaring med brannfarlige parafinlamper, og elektrisk belysning vil dermed gi betydelig redusert risiko for brann og brannskader.
- Vi begrunner også foreslått plassering av panelene utenfor innmarka med at solcellepaneler plassert på eller umiddelbart inntil seterbygningene etter vår vurdering vil representere et betydelig brudd på tradisjonell byggeskikk. Tradisjonell byggeskikk er for øvrig noe som er poengtert gjentatte ganger som en sentral kulturbetinget verdi i forvaltningsplanen, og som vi vet kommunale myndigheter også er opptatt av. Vi mener det vil være en åpenbar stilistisk anakronisme og et brudd på den historiske autentisiteten å sette opp solcellepaneler på veggen av eller tett innpå en seterbygning. Det er også noe av grunnen til at setra med innmarka er fredet som kulturminne.

I angjeldende mail av 11.10.2020 presenteres også følgende sentrale forutsetning fra vår side:

«Før jeg starter med arbeidet, vil jeg gjerne få bekreftet / avkreftet hvorvidt oppsetting av et solcellepanel er forenlig med forvaltningsplanens bestemmelser for området, evt. om verneområdestyret har innvendinger til planene»

Både tidsmessig og økonomisk har vi i hele vår eierperiode ment det er viktig og riktig å spille på lag med nasjonalparkforvalteren. Denne saken er et slående bevis på nettopp det. Dessuten er ikke forvaltningsplanen entydig og klar mht. solcellepaneler, siden disse ikke er nevnt eksplisitt.

I løpet av hele neste år hører vi ingen ting fra verneområdestyret,

før vi den 26.10.2021 mottar en mail fra nasjonalparkforvalter Marit Sophie Berger (vedlegg 2). I mellomtiden har vi i god tro gått ut fra at mangel på respons fra verneområdestyret var å forstå slik at de ikke hadde noen innsigelser. Solcelleanlegget ble derfor satt opp utenfor innmarka, og grøft for jordkabel ble gravd fra det vi mente var en tjenlig plassering av solcellepanelene i skogen utenfor innmarka og inn til seterveggen på baksida av huset. Slik forsøkte vi å hensynte alle aktuelle forhold relatert til natur og kultur. Grøfta ble lukket etter legging av jordkabelen, og topptorv ble lagt tilbake på plass. I mellomtiden hadde verneområdeforvalter Eli Cora Myrseth avsluttet sitt engasjement som nå var overtatt av Marit Sophie Berger.

Marit Sophie Berger skriver i mailen fra 26.10.2021 følgende (vedlegg 2):

«Når det gjelder solcelleanlegget, har jeg ikke vært kjent med dette tiltaket, og jeg finner heller ikke noe i arkivet om det. Jeg vet ikke hva du har blitt enig med min tidligere kollega Eli C Myrseth om i denne sammenheng, men har du noe skriftlig e-post-korrespondanse om det, er det fint om du sender meg det.

Tiltaket er nok søknadspiktig etter verneforskriften, og jeg må derfor be om en søknad i ettertid. Søknaden må inneholde størrelse og plassering av anlegget (tegnet inn på kart), og en nærmere beskrivelse av formålet med anlegget».

Tilsvaret på Marit Sophie Bergers mail av 26.10.2021 oversendes som mail herfra av 27.10.2021 (vedlegg 3). Det vises her til søknader av 2020 og 2021. Blant annet vises det til informasjon og begrunnelse for plasseringen av solcellepanelene, slik at disse ikke blir mer synlig enn strengt nødvendig. Med henvisning til søknad fra 2020 ber jeg på nytt om at forvaltningsmyndighetene bekrefter / avkrefter hvorvidt anlegget er forenlig med forvaltningsplanen for området, evt om de har innvendinger til planene. Jeg viser ellers til søknad om godtgjørelse for utført skjøtsel på vollen for sesongen 2021, siden denne mailen har et eget avsnitt med overskriften «Ad montering av solceller». Her tar jeg opp mangelen på respons fra vernemyndighetene. I overkant av ett år er gått uten respons, og jeg gjør rede for at vi fortolket dette som at områdestyret ikke har hatt noen innsigelser til anlegget. Derfor ble den utvendige delen av anlegget ferdigstilt medio oktober 2021. Det presiseres i mailen hvordan anlegget fungerer.

Svar-mail fra forvalter Marit Sophie Berger av 27.10.2021 (vedlegg 4). Her takker hun for tilsendt info og sier hun vil ferdigbehandle søknaden om solcellepanel. Dessuten sier hun følgende om vår midlertidige ferdigstilling av anlegget: «Jeg har full forståelse for at du mener å ha handlet i god tro.».

Mail fra forvalter Marit Sophie Berger av 07.12.2021 (vedlegg 5). Det eneste som er nytt for saken her er siste avsnitt, hvor forvalteren viser til verneforskriftens §3 pkt. 1.1. og anfører: *I henhold til verneforskriften for landskapsvernområdet §3 pkt 1.1 er området ...» vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter». Dette gjelder etter min vurdering også anlegg og innretninger som f.eks. frittstående solcelleanlegg, nedgraving av kabel og evt. vannledning nedgravd eller på bakken.»*

Hun ber videre om kart inntegnet hvor solcellepanelet er plassert, opplysninger om ca. størrelse på anlegget og hvor det er gravd ned kabel. Hun beklager igjen at behandlingen av saken har tatt lang tid, men sier hun gjerne vil få dette i orden etter beste evne (vedlegg 6).

Svarmail herfra av 08.12.2021 til Marit Sophie Berger, vedlegg 7. Her gjøres det rede for anlegget slik det fremstår pr. dags dato og etterspurte opplysninger blir redegjort for. Det vises til vedlegg 7.

Endelig vedtak i saken

Skriv fra Statsforvalteren v/ områdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen av 25.03.2022. Her orienteres det i 5 punkter om endelig vedtak i saken, hvorav pkt. 1 og 2 er det som utløser klage herfra. Begrunnelsen for klagen er som følger:

Ad vedtakets pkt. 1

I forvaltningsplanen for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde presiseres det gjentatte ganger at alt arbeid med hus skal skje med troskap til tidligere tiders byggeskikk. Nettopp dette har vi forsøkt å ta konsekvensene av ved plassering av solcellepanelene i skogen utenfor innmarka. For oss vil et solcellepanel forankret på seterhuset være i strid med hensynet til lokal og historisk forankret byggeskikk. Et solcellepanel på en av veggene vil oppleves som et betydelig stilbrudd som frarøver både huset og hele seteranlegget sitt historiske preg. Derfor har vi i full bevissthet tatt på oss det ekstra arbeidet og de ekstra kostnadene med å plassere det i skogen utenfor innmarka.

Vi vil poengtere at å plassere solcelleanlegget i utkant av innmarka, kom til å innebære en betydelig merkostnad ved at et normalt 12-volts anlegg ikke kunne benyttes, da avstanden fra solceller til regulator ville bli altfor lang. Vi måtte derfor investere i et langt dyrere anlegg med høyere spenning ut (Råd fra faglig kompetanse hos forhandler og Røros E-verk)

Uansett ville det ha vært tilnærmet umulig av plasshensyn å plassere et solcellepanel av den typen vi fikk anbefalt på en vegg på seterhuset

Dessuten skal solcellepaneler være vendt mot sola når den står i sør, dvs. på det høgste. Skulle vi ha oppfylt det forholdet, måtte panelet eventuelt ha stått diagonalt på ei nåv, hvilket hadde ført til at det vinters tid stort sett ville ha stått nede i snøen og vært i veien for alminnelig trafikk rundt huset. Uansett ville det ha vært en svært iøynefallende og «stygg» plassering. Det vises til vedlagte bilder av seterhuset fra sist vinter (vedlegg 8).

Ad vedtakets pkt. 2

Her fremmes det et krav om at eksisterende anlegg må rives, med frist satt til 01.09.2022. Dessuten fremmes et krav om at rivingsavfall skal håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.

Det har kostet oss en god del både arbeid og penger å sette opp solcellepanelet, noe vi har stått for selv. To stolper ble fraktet fra Brekken, i tillegg til en del materialer. Utstyr til graving av hull (stolpespader) ble lånt av Røros E-verk for å grave 1,2 m dype hull, og det ble gravd ei grøft til jordkabel (Randi og jeg) på ca. 70 meter fra panelene og fram til veggen på setra. Grøfta hadde en dybde på ca. 30 cm og en bredde på ca. 25 cm. All masse ble lagt tilbake på plass etter at kabelen var plassert i grøfta, og torvene ble lagt nøyaktig der de ble tatt. Alt i god tro. Alt dette ble gjort så nøyaktig som mulig, og vi tror det vil være tilnærmet umulig når vår og sommer kommer å se hvor grøfta ble gravet.

Dessuten har vi som selverklært forutsetning at stolpene og treverket skal beises med brun beis til sommers, slik at de går mer i ett med landskapet. Vi tror også at bjørkeskogen vil skjerme for innsyn mot solcellepanelene når våren og sommeren kommer med lauv / blad på greinene. Alt i alt har vi vanskelig for å se at vi kunne ha gjort dette mer miljøvennlig enn vi har gjort. Og så skal vi altså i tillegg frakte alle brukte materialer til et avfallsmottak, først ned til Brekken og så videre til Røros.

I tråd med resten av påleggene må vi også grave opp igjen jordkabelen, noe som trolig vil bety tungt arbeid og at vi får i hende en gjenstand det blir vanskelig å avhende. Dessuten har vi anskaffet mye innvendig utstyr, f.eks regulator, converter, ledninger, lampetter, fordelere, kontakter etc

Alt dette blir åpenbart en vond og demotiverende jobb, alt tatt i betraktning. Økonomiske implikasjoner får det også. Gode relasjoner mellom vernemyndigheter og innbyggere bygges neppe gjennom et slikt pålegg.

Sakens relasjon til Forvaltningslovens bestemmelser.

Normalt omgås vi ikke folk gjennom lovverket, men i denne saken mener vi det er berettiget som et personlig forsvar, jf. hva Lovdata skriver om Forvaltningsloven:

«Forvaltningsloven inneholder regler om hvordan offentlige myndigheter skal behandle saker, såkalte saksbehandlingsregler. Dette er viktige regler fordi de gjelder den enkeltes rett til å få behandlet sine saker av offentlige myndigheter på en forsvarlig og riktig måte» Blant annet inneholder loven bestemmelser om saksbehandling og saksbehandlingstid.

For undertegnede kan Forvaltningslovens § 11 a ha relevans her. Lovhjemmelen omhandler bla. saksbehandlingstid og foreløpig svar. Fra loven hitsettes følgende:

«Forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold. ... I saker som gjelder enkeltvedtak, skal det gis foreløpig svar etter annet ledd dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av én måned etter at den er mottatt»

For vår del var det en uklare knyttet til hvorvidt plasseringen av vårt solcellepanel var et saksforhold som var regulert i Forvaltningsplanen for vernet av området, siden dette ikke er eksplisitt uttrykt. Vi har imidlertid likevel forholdt oss åpent om dette til verneområdestyret, som etter en intern og noe usikker vurdering har konkludert med at dette kan defineres inn under deres ansvarsområde, jf. bruken av begrepet «anlegg».

Uavhengig av ansvarsområde har saksbehandlingen tatt urimelig lang tid, og har også foregått uten at vi som berørt part har mottatt foreløpig svar, slik loven bestemmer. Saken lå hos Statsforvalteren v/ områdestyret fra oktober 2020 til endelig behandling i møte den 24.03.2022.

For oss kom dette til å medføre at vi fortolket mangelen på utbedt respons fra verneområdestyret - gjennom en periode på ca. ett år fra høsten 2020 til høsten 2021 - slik at verneområdestyret ikke hadde noen innsigelse til oppsetting og plassering av solcellepanel. Panelet ble derfor satt opp senhøsten 2021 og plassert der vi mente det ut fra alle mulige hensyn burde plasseres.

Henstilling

Vi ber om at vår klage tas til følge, slik at solcellepanelet kan bli stående der det allerede er plassert. Vi henstiller derfor til Statsforvalteren v/ verneområdestyret om at saken tas opp til ny behandling med sikte på å endre vedtaket fattet på møte i verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen den 24.03.2022. Så får vi som eiere gjøre så godt vi kan for at anlegget blir så lite synlig som mulig.

En liten digresjon til slutt: Minst 9 av setrene og hyttene i Hyllingsdalen har solcellepanel på veggen, dvs. så godt som alle.

Med hilsen,

Randi F. og Gunnar Borgos

Kopi: Røros kommune
Statsforvalteren i Trøndelag

Bergmannsgt 23
postboks 2600

7374 Røros
7734 Steinkjer

VEDLEGG 8 →

**Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen**

Postadresse
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 73 19 92 20
Epost:
fntilmsb@statsforvalteren.no
<http://nasjonalparkstyre.no>

Gunnar Borgos
Tamnesveien 2016
7370 Brekkebygd

Saksbehandler Marit Sophie Berger

Vår ref. 2021/11277-0 432.2

Deres ref.

Dato 25.03.2022

Vedtak Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - søknad om oppsetting av solcellepanel Nedre Hyllingsvollen - Gunnar Borgos

Det vises til din søknad 27.10.2021 og tilleggsopplysninger gitt 07.12.2021 angående tiltak på Nedre Hyllingsvollen. Saken er behandlet av Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen på møte 24.03.2022 i sak ST 5/2022. Det ble attet følgende vedtak:

Vedtak

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen gir Gunnar Borgos tillatelse til oppføring av solcellepaneler og vannslange med kran på Nedre Hyllingsvollen gnr.101 bnr.3 i Røros kommune i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde. Det settes følgende vilkår:

1. Solcellepanelet må plasseres på veggen av eksisterende bygningsmasse.
2. Eksisterende anlegg må rives. Frist for dette settes til 01.09.2022. Rivningsavfall håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.
3. Vannslangen legges så godt skjult som mulig i terrenget og kran monteres på stolpe eller stativ i naturvennlige materialer.
4. Etter gjennomføring av tiltakene skal ferdigstilling dokumenteres med bilder av solcellepanel og vannslange med kran.
5. Det må fremmes egen søknad om eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med byggetiltaket.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Skardsfjella og Hyllingsdalen § 3 punkt 1.3.e.

Klageadgang

Dette vedtaket kan i medhold forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen, Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet. Klagen må begrunnes

**Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen**

Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Rørros kommune
Statsforvalteren i Trøndelag

Bergmannsgt. 23
Postboks 2600

7374
7734

RØROS
STEINKJER

Arkivsaksnr: 2021/1

Saksbehandler: Marit Sophie B

Dato: 22.02.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	5/2022	24.03.2022

Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - søknad om oppsetting av solcellepanel Nedre Hyllingsvollen - Gunnar Borgos

Vedlegg

- 1 Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - søknad om solcellepanel på Nedre Hyllingsvollen - Gunnar Borgos
- 2 Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - tilleggsopplysninger tiltak Nedre Hyllingsvollen
- 3 Kartskisse med tiltak Nedre Hyllingsvollen
- 4 Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde - høring - oppsetting av solcellepanel på Nedre Hyllingsvollen
- 5 Svar fra Statsforvalteren i Trøndelag - reindriftsavdelingen - høring - oppsetting av solcellepanel på Nedre Hyllingsvollen
- 6 Svar fra Trøndelag fylkeskommune - høring - oppsetting av solcellepanel på Nedre Hyllingsvollen

Saksprotokoll i Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - 24.03.2022

Mona Fjellheim

Mona Fjellheim fremmet følgende endringsforslag:

Pkt 1. og 2. erstatts med:

1. *Solcellepanelet må plasseres på veggen av eksisterende bygningsmasse.*

2. *Eksisterende anlegg må rives. Frist for dette settes til 01.09.2022. Rivningsavfall håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.*

Pkt 4. strykes.

Behandling

Endringsforslaget fra Mona Fjellheim ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen gir Gunnar Borgos tillatelse til oppføring av solcellepaneler og vannslange med kran på Nedre Hyllingsvollen gnr.101 bnr. 3 i Røros kommune i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde. Det settes følgende vilkår:

1. Solcellepanelet må plasseres på veggen av eksisterende bygningsmasse.
2. Eksisterende anlegg må rives. Frist for dette settes til 01.09.2022. Rivningsavfall håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.
3. Vannslangen legges så godt skjult som mulig i terrenget og kran monteres på stolpe eller stativ i naturvennlige materialer.
4. Etter gjennomføring av tiltakene skal ferdigstillelse dokumenteres med bilder av solcellepanel og vannslange med kran.
5. Det må fremmes egen søknad om eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med byggetiltaket.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Skardsfjella og Hyllingsdalen § 3 punkt 1.3.e.

Forvalters innstilling

Verneområdet for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde gir Gunnar Borgos tillatelse til å oppføre av solcellepaneler og vannslange med kran på Nedre Hyllingsvollen gnr.101 bnr. 3 i Røros kommune i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde. Det settes følgende vilkår:

1. Solcellepanelene kan monteres på stativ utenfor vollen skjult i bjørkeskogen. Stativet må tilpasses størrelsen på panelene slik at stativet ikke blir unødvendig stort. Stativet beises med dertil egnet diskre farge f.eks. grå.
2. Det skal brukes miljøvennlige materialer. Bruk av utrangerte telegrafstolper tillates ikke. Disse må skiftes ut dersom de er behandlet med kreosot eller annen ikke lengre godkjent impregnering. Frist for utskifting settes til 01.09.2022.
3. Vannslangen legges så godt skjult som mulig i terrenget og kran monteres på stolpe eller stativ i naturvennlige materialer.
4. Eventuelt rivingsavfall skal transporteres ut av landskapsvernområdet og deponeres på lovlig måte.
5. Etter gjennomføring av tiltakene skal ferdigstillelse dokumenteres med bilder av solcellepanel og vannslange med kran.
6. Det må fremmes egen søknad om eventuell motorisert ferdsel i forbindelse med byggetiltaket.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Skardsfjella og Hyllingsdalen § 3 punkt 1.3.e.

Saksopplysninger

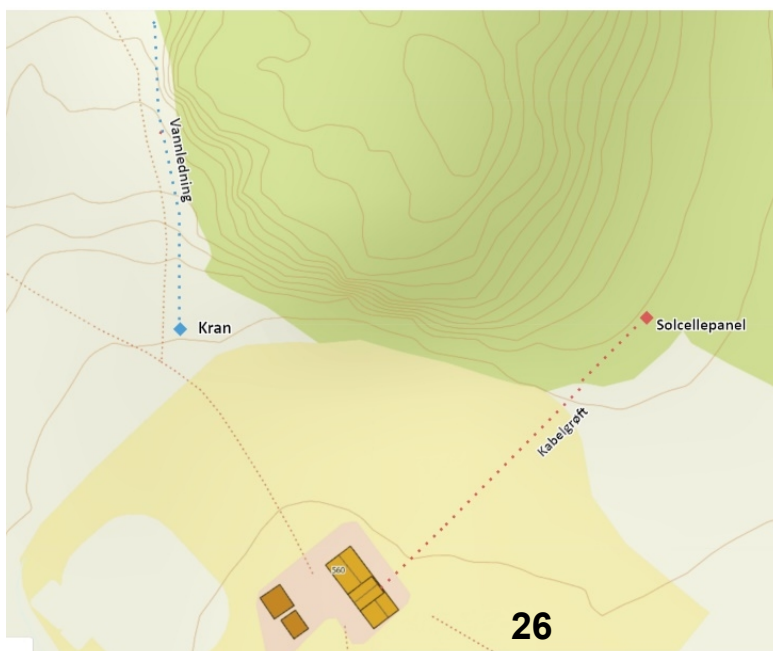
Gunnar Borgos søker om oppsetting av frittstående solcelleanlegg med tilhørende graving av kabelgrøft, samt vannledning oppå bakken ved Nedre Hyllingsvollen.

Solcelleanlegget med kabelgrøft er allerede gjennomført, mens vannledningen ikke er anlagt ennå. Gunnar Borgos henvendte seg til verneforvaltningen høsten 2020 da han planla disse tiltakene, men saken ble ikke vurdert som en søknad og Gunnar Borgos etablerte solcelleanlegget i 2021 i den tro at dette ikke var søknadspliktig etter verneforskriften for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde. Etter dette har daværende verneforvalter sluttet i stillingen. Nåværende verneforvalter ble orientert om solcelleanlegget i en e-post fra Gunnar Borgos angående utbetaling av godtgjørelse til skjøtsel på Nedre Hyllingsvollen 26.10.2021. Etter dette ble Gunnar Borgos bedt om å søke om tiltakene, slik at forvaltningsmyndigheten kunne behandle saken i ettertid. Søknad ble registret inn 27.10.2021 og det ble gitt ytterligere opplysninger i e-post datert 07.12.2021.

Saken gjelder tiltak på Nedre Hyllingsvollen i Hyllingsdalen, markert med blått punkt på kartet. Landskapsvernområdet er skravert med grønt.

Søker har lagt ved kartutsnitt som viser hvor tiltakene er etablert/planlagt, og et bilde av installasjonen med solcellepanel. Nedenfor vises et kartutsnitt med anleggene inntegnet:

Kabelgrøfta er ca 70 m lang, mens vannledningen er ca 60 m lang. Solcellepanelene er på 90x170cm, og selve installasjonen anslås til å være ca 2,5 m bred og 2,5 m høy.

Søknad og beskrivelse av tiltakene er sendt Gåebrien sijte/Riast-Hylling reinbeitedistrikt, Statsforvalteren v/reindrifftsavdelingen og Trøndelag fylkeskommune v/kulturvernmyndigheten til uttalelse. Frist for uttalelse ble satt til 14.02.2022. Ved fristens utløp var det kommet uttalelse fra Statsforvalteren v/reindrifftsavdelingen og fra Trøndelag fylkeskommune v/kulturminnevernmyndigheten.

Reindrifftsavdelingen uttaler at de er enig i forvalters vurdering av at tiltakene er søknadspliktige etter verneforskriften, og at de ellers ikke har noen reindrifftsaglige merknader til saken.

Kulturminnevernmyndigheten sier i sin konklusjon at valgt og gjennomført solcelleanlegg-løsning vurderes som skjemmende og forstyrrende i det verneverdige seterkulturmiljøet. Plassering og driftsform som er valgt bør derfor revurderes i henhold til deres kulturminnefaglige råd, slik at det visuelle og fysiske inngrepet i seterkulturlandskapet minskes mest mulig.

De viser også til Byggeskikkveilederen for Forollhogna og det prinsipielle rådet som gis der: *«Solcellepanelene er ofte vinklet ut fra veggen for å få best mulig effekt på solinnstrålingen. Dette gjør imidlertid at panelene blir ekstra synlige. I seterdalene bør derfor solcellepanel monteres flatt på veggen. Montering av solcelleanlegg på tak bør unngås på grunn av at dette gir blanke flater som er synlig på langt hold.»*

Uttalelsen fra fylkeskulturmyndigheten omtaler ikke tiltaket med vannslange på bakken med tilhørende kran.

Bilder med kommentarer:

Solcelleanlegget er ikke befart av verneforvalter men søker har sendt bilde som viser dette ferdig montert. Det er brukt utrangerte telegrafstolper. Ny materialer er planlagt beiset.

Bilde av seterstua på vollen. Solcellepanelene på 90x170 montert på vegg er av søker vurdert som mer inngripende tiltak enn å sette det utenfor vollen skjult av skogen.

Nedenfor er s 54 i byggeskikkveilederen for Forollhogna tatt inn. Her nevnes montering på frittstående konstruksjon som en mulighet.

ANTENNER OG SOLCELLER

Teknologien har kommet til seterdalene! Det er blandt annet montert en del solcelleanlegg og antenner på seterstuer og andre bygninger.

GODE RÅD OM- MONTERING AV SOLCELLEANLEGG OG ANTENNER

Solcellepanelene er ofte vinklet ut fra veggene for å få best mulig effekt på solinnstrålingen. Dette gjør imidlertid at panelene blir ekstra synlige. I seterdalene bør derfor solcellepanel monteres flatt på veggene. Montering av solcelleanlegg på tak bør unngås på grunn av at dette gir blanke flater som er synlig på langt hold.

Man bør også vurdere plassering og størrelse på antenner slik at de ikke blir for dominerende. Montering på frittstående konstruksjoner, framfor på hus, bør vurderes.

54

Vurdering

Etter forskrift om vern av Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde § 3 punkt 1.1 er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, herunder anlegg og innretninger av ulike slag, samt framføring av luft- eller jordledninger. Etter forskriftens § 3 punkt 1.3. a) kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi tillatelse til ombygging og utvidelse av eksisterende bygninger. Videre kan en etter forskriftens §3 punkt 1.3.e) gi tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg som er nødvendig til jordbruksformål, beitebruk og reindrift.

I dette tilfellet gjelder det en setervoll hvor eier benytter vollen som fritidseiendom samtidig som det utføres skjøtselsarbeid i tråd med skjøtselsplan og etter ønske fra vernemyndigheten. Nedre Hyllingsvollen er en av 5 setervoller i verneområdet som prioriteres for skjøtsel med tanke på å sikre de biologiske verdiene. Solcellestrøm og vanntilførsel er ikke tvingende nødvendig for å kunne drive skjøtselsarbeid på vollen, men er tiltak som letter muligheten for å bo på vollen i forbindelse med blant annet skjøtselsarbeid. En vurderer det derfor relevant å kunne benytte §3 pkt 1.3.e i dette tilfellet. Dersom solcellepanelene monteres på vegg er det aktuelt å bruke §3 pkt 1.3.a.

Det er ikke gitt noen spesifikke retningslinjer i forvaltningsplanen for oppføring av solcelleanlegg eller framføring av vannledning. Det eneste relevante som står i forvaltningsplanen er at all bygging skal være i tråd med lokal byggeskikk. Siden anlegget er på en setervoll med kulturhistoriske verdier var det relevant å innhente

uttalelse fra kulturminnemyndigheten. Deres kulturminnefaglige råd er helt tydelig at solcellepanelene burde vært festet på hytteveggen og ikke på et frittstående stativ i bjørkeskogen i utkanten av vollen. Det er da svært uheldig at solcelleanlegget allerede er bygd på denne måten. Dersom de kulturminnefaglige rådene skal følges må solcellepanelene demonteres og flyttes til den hytteveggen der en vil få best mulig soleksponering, og at de monteres flatt på veggen. Det taler i søkers favør at han var i kontakt med forvaltningsmyndigheten i forkant for å få rettleiding i forhold til tiltaket høsten 2020. Da han etter eget utsagn ikke fikk endelig svar på henvendelsen, valgte han å gjennomføre tiltaket i den tro at det ikke var søknadspliktig.

Når det gjelder vannslangen med kran. Har en heller ikke her retningslinjer for hvordan dette skal utføres. Tiltaket må etableres så skånsomt som mulig slik at vannslangen er minst mulig synlig i terrenget. Krana må kunne settes opp på en enkel stolpe eller et enkelt stativ i utkanten av vollen. Slangen må være koblet til krana slik at vannstrømmen kan stenges når den ikke er i bruk. Åpen vannstrøm er uheldig med tanke på oppsamling av vann på vollen og skader det kan gi i form av vassjuk jord og fare for erosjon.

Vernemyndigheten må se på dette med oppsatt solcelleanlegg uten tillatelse som et brudd på verneforskriftene og har følgende muligheter for reaksjon:

1. Anmelde saken til politiet som brudd på verneforskriftene.
2. Gi pålegg om retting av forholdet. jf naturmangfoldlovens §§ 69-71.
3. Gi tillatelse til tiltaket i ettertid med eventuelle vilkår.

Anmeldelse av saken kan gjøres i tillegg til alternativene i 2. og 3. Med bakgrunn i at søker var i kontakt med verneforvalter i forkant av tiltaket og varslet selv fra om at solcelleanlegget var satt opp vil det være lite formålstjenlig å anmelde forholdet.

Verneforvalteren ser det som mest aktuelt å gi en tillatelse med eventuelt vilkår om flytting av anlegget til hytteveggen. Alternativet er å godta dagens plassering i skogkanten. En må da være klar over at det kan gi presedens for tilsvarende søknader for andre setervoller i landskapsvernområdet.

Saken skal vurderes i forhold til naturmangfoldlovens §8-12:

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget

Setervollen ligger i Hyllingsdalen. Det er ingen spesielle artsregistreringer i naturbase på eller rundt vollen. Nedre Hyllingsvollen eller Flatavollen er beskrevet som verdifull i rapporten: «Kartlegging av verdifull kulturmark i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde» av Dag-Inge Øien, NTNU 2011. Her heter det at vollen er i svært god hevd og at vegetasjonen er artsfattig og med svært få rikhetsindikatorer, men med betydelige innslag av typiske kulturmarksarter. Videre er det registrert en større forekomst av den sårbare arten høstmarinøkkel (VU). I rapporten om kulturminner i Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde, Rørosmuseet 2015, beskrives vollen på denne måten: «Setring med beitedyr ble avsluttet i siste halvdel av 1950-tallet, men fôret ble høstet og fraktet med hest ned til gården i Brekken til midt på 1970-tallet. Flatavollen er en relativt stor, åpen setervoll i god hevd. En ny hovedbygning, satt opp i 2005, erstatter den gamle seterstuggu. Det ble satt opp ny løe og stall i 2014. Setra har 'masstuggu', vedskjul, storfe fjøs og småfe fjøs, begge istandsatt ca.1990. Alle husa, bortsett fra masstuggu, er i god stand. Rundt vollen er det murt små strekninger med steingjerde, og ellers har eiendommen vært innhegnet med 'enhåggå' – en type gjerde som er bygd opp av en jordvoll der det er satt ned gjerdestolper for trådgjerde. Oppå jordvollen ble det også lagt kvister av

einer.» Det er ingenting i disse beskrivelsene som tilsier at plasseringen av solcellepanelene eller vannledningen berører kjente kulturminner. Det må i tillegg nevnes at vollen ligger innenfor området for verdensarven «Bergstaden Røros med Cirkumferensen».

Det er samisk reindrift i området, og Nedre Hyllingsvollen ligger midt i ei flyttlei og er merket av som vår og høstbeite for rein på arealbrukskartet for reindrift, NIBIO.

§9. Føre-var prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til å behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10 og 12. Økosystemtilnærming og samlet belastning. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder .

Solcellepanelene med stativ er av relativ beskjedent størrelse, men er et fremmedelement i landskapet. Påvirkningen er derfor mest av landskapsmessig betydning. I dette tilfellet er det plassert utenfor det åpne vollområdet og inne i bjørkeskogen. For å få god solinnstråling må en trolig påregne noe rydding av vegetasjon foran panelet. Det er sannsynlig at flere setervoller og hytter vil ha behov for solcelleanlegg. Praksis til nå er at disse monteres på hytteveggen. Det kan nok diskuteres hva som er minst skjemmende, men i følge kulturminnevernmyndigheten bør en i seterlandskap montere solcellepaneler flatt på vegg og ikke på tak. De mener også at frittstående anlegg vil virke skjemmende i setermiljøet.

Dersom en skal godkjenne et frittstående stativ for solcellepanelene må det lages av miljøvennlige materialer, og så lite omfangsrikt som mulig. Dersom det skal brukes impregnerert materiale, må det være av en type som er godkjent i dag for eksempel CU impregnering. Gamle telegrafstolper av kreosotimpregnerert materiale kan ikke godkjennes.

Når det gjelder nedgraving av kabel vil forsiktig graving med håndmakt være en skånsom metode som vil gi minimal skade på vegetasjonsdekket på vollen. Når det gjelder vannslange med kran bør slangen legges skjult i terrenget eller graves ned på enkel måte for hånd. Slangen må være fastmontert til kran slik at vannet stenges av når den ikke er i bruk. Krana bør kunne festes til en enkel stolpe eller lignende. Her må det også benyttes miljøvennlig materiale.

§ 11. Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Eventuell oppretting av skade på miljøet som følge av tiltakene må dekkes av tiltakshaver.

Konklusjon

Med bakgrunn i de vurderingene som er gjort over kan en godkjenne oppsetting av solcellepaneler og legging av vannledning med kran. Solcellepanelene bør helst monteres flatt på vegg av seterhuset. I dette tilfellet vurderes det ikke som mer inngripende å ha et stativ i skogen dersom stativet får en beskjedent utforming. Med bakgrunn i uklar kommunikasjon fra verneforvaltningen bør en her kunne godta plasseringen uten at dette skal gi uheldig presedens ved tilsvarende saker. Materialer som skal brukes i forbindelse med tiltakene må være miljøvennlige. Impregnerert materiale som ikke lenger er godkjent i bruk kan ikke benyttes. I dette tilfellet må de gamle telegrafstolper byttes ut dersom disse er behandlet med kreosot eller annen impregnering som ikke lenger er godkjent.

ST 13/2022 Eventuelt